

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Antonius i Paris

Citation: Claussen, Sophus: "Antonius i Paris", i Claussen, Sophus: *Antonius i Paris*, udg. af Jørgen Hunosøe ; Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, [i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab], cop. 1990, s. 293. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-claussen01-shoot-idm140218342636544.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Antonius i Paris

II. Temaet

15.4.1893 offentliggjorde Sophus Claussen i det lille, men ansete Parisertidsskrift *L'Art et la Vie en nouvelle danoise: Don Juan* 1. Der er tale om fortællingen *Don Juan, en ung blond Mand*, som oprindeligt blev trykt 28.10.1891 i dagbladet *København* med titlen *Valmue og Lærk*, og 294 senere optaget i *Løvetandsfnug*. Den samler i et brændpunkt tematikken i de to rejsebøger.

Hvorfor har Claussen flet oversat netop den fortælling? Den er dog så egenartet-dansk i sin beskrivelse af hovedpersonens stævnemøde omgivet af frugtbare hvedemarker og skyggefulde lærketræer. Don Juan kaldes oven i købet Erik - heltens navn i *Unge Bander*, som Claussen netop er ved at skrive færdig, og som fremfor noget skildrer livet i de danske provinser.

Forklaringen kunne være denne: Claussen vil med sin historie give sit syn på Don Juan-typens psykologi - et forsøg, der vel må siges at kunne påkalde bredere interesse. Når Erik - *le Don Juan-type* - møder pige på pige, er det fordi han i de andre må møde den første og i bogstaveligste forstand eneste ene. Hun hævner sig på hans svigt ved at have sået valmuen i hans hjerte, og dens gift har gennemvævet og opædt ham; billedet af hende har udbrændt alle andre billeder af hans organer. Han er nu *ormstukken af hendes Minde, fordærvet af hendes Sødme, som (han) savner* - men hun har også gjort ham til en seer og en fortæller: han véd nu, *hvorledes det vilde være at elske den og den Kvinde*. (Han) *kan tænke det i bevægede Billeder, prænte det i sær dirrende Tale*. Derved bliver han en forfører - en gennemskuer og manipulator, men som en narkoman er han også afhængig af sin *Gift*: han må hele tiden søge bekræftelse på sin potens og sit talent; han kan ikke frigøre sig. Men: *ingen Dæmon kan befinde sig bedre i sit mørke Rige....* Og denne eksklusive trods og kunstnerforherligelse kunne nok møde sit publikum i symbolisternes og dekadenternes Paris. Passager af fortællingen har helt klart Baudelaire'ske træk. Det er denne dæmon, der belurer et kærlighedsforhold, som Ottin har beskrevet i sin store skulpturgruppe i Luxembourghaven - og som Claussen lader afbilde forrest i *Antonius i Paris*.

Forelskede i Paris drages gennem parken ind under de mørke og skyggefulde træer, der omgiver det stille vandbassin - tiltrukket af det marmorlysende unge par i grotten, der ligger *tankeløst blotte/ (...) brudt af Søvn og forelsket Vold* (s. 57) - uden tanke for bronzekyklopen.

På samme måde kan man i *Don Juan* hæfte sig ved det lette og yndefulde landskab, der kan minde om et impressionistisk maleri af Claude Monet eller Berthe Morisot: gyldne hvedemarker ispraengt røde valmuer; sommerklædte unge piger, der muntert iler ned over bakken til stævnemødet.

295

Sådan kan øjet fokusere på alt det hos Claussen, som vender sin smilende og livsvenlige overflade mod læseren. Og det er også den side, *som fastholder læseren*. Billedet får imidlertid først sin foruroligende dybde, når øjet også fanger den mørke dæmon, der som fortættet kraft overvåger det lyse kærlighedsspil, suger kraft af det - for i sidste instans at bryde ødelæggende ind i det.

Det er disse kræfter, der gennemstrømmer *Antonius i Paris* og *Valfart* - begge bøger, der tager udgangspunkt i den første, voldsomme forelskelse for så at følge de spor, disse følelser kan bryde op. Det er en gammel historie - ældre selvfølgelig end Claussens egen. Jeg vil nu begynde med hans.